

Ahavah Rabbah and Shema: Learning to Love Hashem

I. Birchas HaTorah - Again? Now?!

1. סידור (אשכנז) - ברכות קריאת שמע

אהבה רבה אהבתנו ה' אלקינו חמלה גדולה ויתרה חמלת עלינו: אבינו מלכנו בעבור אבותינו שפִּטְחוּ בָּהּ וּתְלַפְדֵם חֲקֵי חַיִּים בְּן תַּחֲנֻנוּ וּתְלַפְדֵנוּ: אבינו האב הרחמן המרחם רחם עלינו ותן בלבנו להבין ולהשפיל לשמע וללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את-כל-דברי תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך ודבוק לבנו במצוותיה ויחד ללבנו לאהבה וליראה את-שמך: ולא נבוש לעולם ועד פי בשם קדשך הגדול והנורא פִּטְחָנוּ נְגִילָה וְנִשְׁמָחָה בִּישׁוּעָתְךָ: וְהִבְיָאנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע פְּנּוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת לְאַרְצֵנוּ: פִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אֶתָּה וְבָנוּ בְחַרְתָּ מִכָּל־עַם וְלִשׁוֹן. וְקִרְבָּתֵנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֵלָה בְּאַמַּת לְהוֹדוֹת לָךְ וּלְיִתְדֶךָ בְּאַהֲבָה: בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה:

2. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף יא עמוד ב

אמר רב יהודה אמר שמואל: השכים לשנות, עד שלא קרא קריאת שמע צריך לברך, משקרא קריאת שמע אינו צריך לברך, שכבר נפטר באהבה רבה.
(רש"י: שיש בה מעין ברכת התורה, ותן בלבנו ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך...)

II. Can Shema Double as Talmud Torah?

3. תוספות - מסכת ברכות דף יא עמוד ב

בירושלמי (ברכות פ"א ה"ה) יש הא דאמרי' שכבר נפטר באהבה רבה והוא ששנה לאלתר... דוקא אהבה רבה דלא הוי עיקר ברכה לברכת התורה דעיקר אהבה רבה לק"ש נתקן ובשביל היא אינו נפטר מברכת התורה אלא אם ילמוד מיד וגם לא יעשה היסח הדעת. אבל ברכת אשר בחר בנו וברכת לעסוק בדברי תורה שהן עיקר לברכת התורה פוטר כל היום... והצרפתים נהגו לומר פסוקים ברכת כהנים וגם אלו דברים שאין להם שיעור שהיא משנה (פ"א דפאה) ואלו דברים שאדם אוכל פירותיהן שהיא ברייתא (שבת קכז): מפני הירושלמי דבעי שילמוד על אתר אבל א"צ כמו שכתבתי

4. בית הבחירה (מאורי) - מסכת ברכות דף יא עמוד ב

ויש גורסים בתלמוד המערב והוא שקרא על אתר, ומתוך כך הם פוסקים אם קרא את שמע סמוך לברכת אהבת עולם

5. שולחן ערוך - אורח חיים סימן מז סעיפים ז-ח

ברכת אהבת עולם פוטר ברכת התורה, אם למד מיד בלי הפסק.
ויש להסתפק אי סגי בקורא ק"ש סמוך לה מיד בלי הפסק, ולכן יש ליהזר לברך ברכת התורה קודם אהבת עולם.

6. משנה ברורה - שם ס"ק יז

ויש להסתפק - ד"ל דק"ש הוי רק כדברי תפלה כיון שאינו אומר זה לשם לימוד, ועיין בביאור הגר"א שהוכיח בפשיטות דאין ק"ש מועיל לזה, אח"כ מצאתי ג"כ בספר אליהו רבא שהביא כן מהרבה פוסקים ופסק כן להלכה.

7. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף י עמוד ב

הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם שקורא בתורה.
(רש"י: שהרי הוא כאדם שקורא אחת מכל הפרשיות שבתורה, ואע"פ שלא יצא ידי ק"ש יש לו שכר כעוסק בתורה)

8. תלמוד בבלי - מסכת מנחות דף צט עמוד ב

תניא, רבי יוסי אומר: אפי' סילק את הישנה שחרית וסידר את החדשה ערבית אין בכך כלום, אלא מה אני מקיים "לפני תמיד"? שלא ילין שלחן בלא לחם. א"ר אמי: מדבריו של ר' יוסי גלמוד, אפילו לא שנה אדם אלא פרק אחד שחרית ופרק אחד ערבית, קיים מצות "לא ימוש ספר התורה הזה מפיו". אמר רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחי: אפי' לא קרא אדם אלא קרית שמע שחרית וערבית, קיים לא ימוש

9. שולחן ערוך - יורה דעה סימן רמו סעיף א

כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה, בין עני בין עשיר, בין שלם בגופו בין בעל יסורים, בין בחור בין זקן גדול. אפי' עני המחזר על הפתחים, אפילו בעל אשה ובנים, חייב לקבוע לו זמן לת"ת ביום ובלילה, שנא': והגית בו יומם ולילה. **הגה:** ובשעת הדחק, אפילו לא קרא רק קריאת שמע שחרית וערבית, לא ימושו מפיו קרינת ביה

III. Which Mitzvah is Shema Discussing?**10. סידור (אשכנז) - קריאת שמע**

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד: וְאַהֲבַת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לֵבְכָהּ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְךָ הַיּוֹם עַל־לֵבְכָהּ: וְשָׁנַנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִקְחֶךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשֹׁכְנֶךָ וּבְקוֹמְךָ: וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל־גְּדָדְךָ וְהָיוּ לְטֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וְכִתְּבָתָם עַל־מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

11. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף ב עמוד א

משנה. מאימתי קורין את שמע בערבין? משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה... **גמרא.** תנא היכא קאי דקתני מאימתי? ותו, מאי שנא דתני בערבית ברישא? לתני דשחרית ברישא! תנא אקרא קאי, דכתיב בשכבך ובקומך. והכי קתני: זמן קריאת שמע דשכיבה אימת - משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן.

12. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף י עמוד ב

משנה. ב"ש אומרים: בערב - כל אדם יטה ויקרא, ובבקר יעמוד, שנא' ובשכבך ובקומך. וב"ה אומרים: כל אדם קורא כדרכו, שנא' ובלכתך בדרך; אם כן, למה נאמר ובשכבך ובקומך? בשעה שבני אדם שוכבים ובשעה שבני אדם עומדים.

13. רש"י - פרשת ואתחנן פרק ו פסוקים ו-ז

"והיו הדברים האלה" - ומהו האהבה? והיו הדברים האלה, שמתוך כך אתה מכיר בהקב"ה ומדבק בדרכיו: "אשר אנכי מצוך היום" - לא יהיו בעיניך כדיוטגמא ישנה שאין אדם סופנה, אלא כחדשה שהכל רצין לקראתה. "ושננתם" - לשון חדוד הוא, שיהיו מחודדים בפיו, שאם ישאלך אדם דבר לא תהא צריך לגמגם בו, אלא אמור לו מיד: "לבניך" - אלו התלמידים. "ודברת במ" - שלא יהא עיקר דבורך אלא במ. עשם עיקר ואל תעשם טפל [ע' יומא יט:]

14. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף כא עמוד א

אמר רב יהודה [אמר שמואל] ספק קרא ק"ש ספק לא קרא - אינו חוזר וקורא... מאי טעמא? ק"ש דרבנן... מתיב רב יוסף: ובשכבך ובקומך! אמר ליה אביי: ההוא בדברי תורה כתיב (תוס'): והא דאמרינן לעיל וכו' אסמכתא בעלמא הוא) ורבי אלעזר אמר: ספק קרא קריאת שמע ספק לא קרא - חוזר וקורא קריאת שמע (רש"י: קסבר ק"ש דאורייתא היא)

15. רמב"ם - הלכות קריאת שמע פרק ב הלכה יג

ספק קרא ק"ש ספק לא קרא חוזר וקורא (דלית הלכתא כשמואל דאמר ק"ש דרבנן דקי"ל ק"ש דאורייתא - כסף משנה)

16. מנין המצוות לרמב"ם - מצות עשה

(י) לקרוא קרית שמע פעמים בכל יום שנאמר "ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך".
 (יא) ללמוד תורה וללמדה שנאמר "ושנתם לבניך".

IV. The Bond Between Hashem, Torah, and Yisrael**17. רמב"ן - הקדמה לבראשית**

עוד יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה שהתיבות מתחלקות לשמות בענין אחד כאילו תחשוב על דרך משל כי פסוק בראשית יתחלק לתיבות אחרות כגון בראש יתברא אלהים וכל התורה כן מלבד צירופיהן וגימטרייתיהן של שמות וכבר... ומפני זה ספר תורה שטעה בו באות אחת במלא או בחסר פסול. כי זה הענין יחייב אותנו לפסול ס"ת שיחסר בו ו' אחד ממלות אותם שבאו מהם ל"ט מלאים בתורה או שיכתוב הו' באחד משאר החסרי' וכן כיצא בזה אע"פ שאינו מעלה ולא מוריד כפי העולה במחשבה וזה הענין שהביאו גדולי המקרא למנות כל מלא וכל חסר וכל התורה והמקרא ולחבר ספרים במסורת עד עזרא הסופר הנביא שנשתדל בזה כמו שדרשו מפסוק ויקרא בספר בתורת האלהים מפורש ושום שכל ויבינו במקרא. ונראה שהתורה הכתובה באש שחורה על גבי אש לבנה בענין הזה שהזכרנו היה שהיתה הכתיבה רצופה בלי הפסק תיבות והיה אפשר בקריאתה שתקרא על דרך השמות ותקרא על דרך קריאתנו בענין התורה והמצוה ונתנה למשה רבינו על דרך קריאת המצות ונמסר לו על פה קריאתה בשמות.

18. תלמוד בבלי - מסכת ברכות דף כא עמוד א

מנין לברכת התורה לפניך מן התורה - שנאמר: כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקיננו.
 (רש"י): כי שם ה' אקרא - כשבא משה לפתוח בדברי שירה אמר להם לישראל: אני אברך תחלה, ואתם ענו אחרי אמנו, כי שם ה' אקרא בברכה, אתם - הבו גדל לאלהינו באמן, הכי מפרשי לה במסכת יומא.)

19. תלמוד בבלי - מסכת יומא דף לו עמוד א

והן עונין אחריו [ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד]: תניא, רבי אומר: כי שם ה' אקרא הבו גדל לאלקיננו. אמר להם משה לישראל: בשעה שאני מזכיר שמו של הקדוש ברוך הוא אתם הבו גדל.

20. מהרש"א - חידושי אגדות מסכת ברכות דף כא עמוד א

מצאתי כתוב דהכי משמע ליה ברכת התורה כי שם ה' אקרא דהיינו כשאני קורא בתורה שהיא כולה שמות של הקב"ה שכל התורה באותיותיה היא שמותיו של הקב"ה כדאיתא במדרשות וק"ל.

21. רמב"ם - הלכות קריאת שמע פרק א הלכה ב

ומה הוא קורא שלשה פרשיות אלו הן: שמע והיה אם שמוע ויאמר, ומקדימין לקרות פרשת שמע מפני שיש בה יחוד השם ואהבתו ותלמודו שהוא העיקר הגדול שהכל תלוי בו, ואחריה והיה אם שמוע שיש בה צווי על (זכירת) שאר כל המצות, ואחר כך פרשת ציצית שגם היא יש בה צווי זכירת כל המצות

22. רמב"ם - הלכות תשובה פרק י הלכה ג

וכיצד היא האהבה הראויה הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאוד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שוגג בה תמיד כאלו חולה חולי האהבה שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שוגג בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה, יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שוגגים בה תמיד כמו שזונו בכל לבבך ובכל נפשך, והוא ששלמה אמר דרך משל כי חולת אהבה אני, וכל שיר השירים משל הוא לענין זה.

23. תלמוד בבלי - מסכת מנחות דף צט עמוד ב

שאל בן דמה בן אחותו של ר' ישמעאל את ר' ישמעאל: כגון אני שלמדתי כל התורה כולה, מהו ללמוד חכמת יונית? קרא עליו המקרא הזה: "לא ימוש ספר התורה הזה מפידך והגית בו יומם ולילה", צא ובדוק שעה שאינה לא מן היום ולא מן הלילה ולמוד בה חכמת יונית.

24. ערוך השולחן - יורה דעה סימן רמו סעיף א

לימוד התורה היא המצוה הגדולה יותר מכל המצוות כולן... וכח מי יכול לספר גודל החיוב וגודל המצוה וגודל מתן שכרה... ודי לנו במה שאמרו חכמי האמת [ע' בזוהר פ' אחרי ע"ג א'; נפש החיים שער ד פרק יא] **קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד** ולא נקראו עם ישראל סגולה מכל העמים אלא בשעת מתן תורה

Takeaways:

1. Ahavah Rabbah contains similar themes to Birchos HaTorah: study, *mesorah*, chosenness
2. Technically, reciting verses of Shema each morn/evening may double as minim. Talmud Torah
3. Fundamentally, Shema and Torah derived from the same pesukim, indicating deeper connection
4. The words of Torah are a manifestation of Hashem's essence; studying them is engaging w/ Him
 - a. Talmud Torah leads a person to relate to Hashem in real and loving way - fulfilling Shema!
 - b. Ahavah Rabbah makes this connection and reminds us of the deep love going both ways!